

A „Nagykereskedelmi hozzáférés a helyhez kötött hálózat (fizikai) infrastruktúrájához (beleértve a részleges vagy teljes átengedést)” elnevezésű nagykereskedelmi piac 3. piacelemzési körben hozott határozatának összefoglalása (4. piac)

A határozat száma: HF/44-10/2011 (2011. május 6.)

I. Piacmeghatározás és a piac érintettségének megállapítása

A piacmeghatározás során a Nemzeti Média és Hírközlési Hatóság Elnöke (a továbbiakban: Elnök) a 8/2009. (X.9.) IHM rendelettel módosított 16/2004. (IV.24.) IHM rendelet (a továbbiakban: Rendelet) 1. Mellékletében 4. számmal jelölt, a címben szereplő piacot elemezte.

A piacmeghatározás első lépéseként megtörtént a piacmeghatározás kiindulópontját képező szolgáltatások azonosítása, ezek pontos tartalmának meghatározása, a jogszabályokban meghatározott fogalmakat alapul véve.

A piacmeghatározás kiindulópontjául szolgáló szolgáltatásként a fém hurkok és alhurkok szélessávú és beszédcélú szolgáltatások nyújtása céljából történő nagykereskedelmi átengedését azonosította a hagyományos PSTN-alapú hálózaton, amely lehet teljes, vagy részleges.

Ezt követően sor került a vizsgált nagykereskedelmi piachoz tartozó kiskereskedelmi piacok azonosítására, majd keresleti, illetve kínálati helyettesítési elemzéssel annak vizsgálatára, hogy a piacmeghatározás első lépésében azonosított, a piacmeghatározás kiindulópontját jelentő szolgáltatásnak vannak-e helyettesítő szolgáltatásai, amelyek a vizsgált szolgáltatási piac határait hatást gyakorolhatnak.

A 4. számú, "*Nagykereskedelmi hozzáférés a helyhez kötött hálózat (fizikai) infrastruktúrájához (beleértve a részleges vagy teljes átengedést)*" megnevezésű piachoz tartozó kiskereskedelmi piacoknak a szélessávú hozzáférések szolgáltatáson keresztül igénybevett alkalmazás-szolgáltatások kiskereskedelmi piaca, valamint a "*Hozzáférés nyilvános helyhez kötött telefonhálózathoz lakossági és nem lakossági felhasználók számára*" (1/2007. sz.)¹ megnevezésű piac minősültek.

Az Európai Bizottság érintett piacokról szóló ajánlásához (2007/879/EC) kapcsolódó Explanatory Note-ban (21.old.) foglaltakkal összhangban elsődlegesen és részletesen a szélessávú hozzáféréseken biztosított alkalmazás-szolgáltatások kiskereskedelmi piacának vizsgálatára került sor.

A szélessávú hozzáférések szolgáltatáson keresztül igénybevett alkalmazás-szolgáltatások kiskereskedelmi piaca

A kiskereskedelmi szinten lehetséges keresleti helyettesítés elemzése során annak vizsgálatára került sor, hogy léteznek-e olyan, a DSL kiskereskedelmi szélessávú hozzáférést a fogyasztók számára helyettesítő szolgáltatások, amelyek a nagykereskedelmi szinten érezhető hatásukat.

A keresleti helyettesítési vizsgálatok alapján megállapítást nyert, hogy a kiskereskedelmi piacot az xDSL, a kábelmodemes, az optikai és a WLAN kiskereskedelmi szélessávú hozzáférések alkotják. A bérelt vonali és a mobil kiskereskedelmi szélessávú hozzáférés nem helyettesítője az DSL kiskereskedelmi szélessávú hozzáférésnek.

A kínálati helyettesítési vizsgálat nem azonosított olyan lehetőséget, amely a kiskereskedelmi piac bővítését indokolta volna.

A "*Hozzáférés nyilvános helyhez kötött telefonhálózathoz lakossági és nem lakossági felhasználók számára*" (1/2007. sz.)² megnevezésű kiskereskedelmi piac

¹ Az Európai Bizottság érintett piacokról szóló 2007/879/EC ajánlása szerinti 1. számú piac

² Az Európai Bizottság érintett piacokról szóló 2007/879/EC ajánlása szerinti 1. számú piac

A keresleti helyettesítési vizsgálatok alapján megállapítást nyert, hogy a kiskereskedelmi piacon a helyhez kötött telefonhálózaton nyújtott hozzáférési szolgáltatásnak nincs megfelelő helyettesítő szolgáltatása, így a szolgáltatási piac a helyhez kötött telefonhálózaton nyújtott kiskereskedelmi hozzáférés szolgáltatási piacával egyezik meg.

A kínálati helyettesítési vizsgálat nem azonosított olyan lehetőséget, amely a kiskereskedelmi piac bővítését indokolta volna.

A nagykereskedelmi piac meghatározása

A nagykereskedelmi piacot alkotó szolgáltatások körének meghatározásához elvégzett keresleti helyettesítési vizsgálat a kapcsolódó kiskereskedelmi piacokon feltárt helyettesítő szolgáltatásokból indult ki.

A keresleti helyettesítési vizsgálat arra a megállapításra vezetett, hogy a szolgáltatási piacot a következő szolgáltatások alkotják:

- a réz érpáras hurkok és alhurkok nagykereskedelmi teljes és részleges átengedése,
- a használaton kívüli réz érpáras helyi hurkok- és alhurkok nagykereskedelmi teljes átengedése, amennyiben a központtól az előfizetői hozzáférési pontig az infrastruktúra minden eleme adott, csak a végberendezés hiányozhat,
- az FTTH pont-pont és FTTH PON hálózatok újgenerációs hozzáférési hurkainak nagykereskedelmi átengedése,
- a pont-multipont újgenerációs hozzáférési hálózatok előfizetői szakaszainak nagykereskedelmi átengedése, kivéve a koaxiális kábelben végződő (HFC) kábeltelevíziós hálózatokat és a nem inkumbens kábeltelevíziós szolgáltatók egyéb hozzáférési hálózatait,
- az újgenerációs hozzáférési hálózatok előfizetői szakaszainak kialakítása céljából telepített, használaton kívüli kábelek nagykereskedelmi átengedése – kivéve a koaxiális kábelben végződő (HFC) kábeltelevíziós hálózatok és a nem inkumbens kábeltelevíziós szolgáltatók egyéb hálózatainak kábeleit – amennyiben az átengedés előfizetői szakasz kialakítása céljából történik és a használaton kívüli kábellel biztosítható az előfizetői aggregációs pont és az előfizető ingatlana közötti összeköttetés.

A kínálati helyettesítési vizsgálat nem azonosított olyan lehetőséget, amely a nagykereskedelmi piac további bővítését indokolta volna.

A földrajzi piac vizsgálata

A földrajzi piac vizsgálata meghatározása azon a földrajzi területek a meghatározását jelentette, amelyekben belül a versenyfeltételek külön-külön homogének és szignifikánsan különböznek a többi terület versenyfeltételeitől. A vizsgálatok eredménye alapján a földrajzi piacok megegyeznek az inkumbens szolgáltatók³ volt koncessziós szolgáltatási területeivel.

A piac érintettségének vizsgálata

A Rendelet 3. § (1) bekezdése alapján a Rendelet mellékletében meghatározott piacok érintettségét vizsgálni külön nem szükséges. Ennek megfelelően a részletes érintettségi vizsgálat

³ Inkumbens szolgáltató: a korábban koncessziós jogokat élvező szolgáltató vagy annak jogutóda; a határozatban a Magyar Telekom Távközlési Nyrt., az Invitel Távközlési Zrt. és a UPC Magyarország Telekommunikációs Kft. (UPC).

elvégzése nélkül megállapítható, hogy a határozat tárgyát képező nagykereskedelmi piac szabályozási szempontból érintett piacnak tekintendő.

A piacmeghatározás eredménye

A szolgáltatási és földrajzi piacok vizsgálata eredményeként három elkülönült érintett piac került meghatározásra, amelyek a következők:

1. számú érintett piac: a Magyar Telekom Távközlési Nyrt. volt koncessziós területének megfelelő számozási területeken;
2. számú érintett piac: az Invitel Távközlési Zrt. volt koncessziós területének megfelelő számozási területeken;
3. számú érintett piac: a UPC. volt koncessziós területének megfelelő számozási területén.

II. Piacelemzés, jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók azonosítása

A Bizottság Iránymutatása⁴ szerint a piaci erőfölény megállapítására alkalmazandó kritériumok vizsgálata alapján megállapítást nyert, hogy a piacmeghatározás során azonosított három érintett piacon jelentős piaci erővel rendelkeznek a következő szolgáltatók:

- az 1. számú érintett piacon a Magyar Telekom Távközlési Nyrt.,
- a 2. számú érintett piacon az Invitel Távközlési Zrt.,
- a 3. számú érintett piacon a UPC Magyarország Telekommunikációs Kft.

III. Kötelezettségek megállapítása

A versenyproblémák vizsgálata alapján megállapítást nyert, hogy a piactorzító magatartásformák (hozzáférés megtagadása, árjellegű- és nem árjellegű versenytorzító magatartások) szabályozás hiányában felmerülhetnek a helyhez kötött fizikai infrastruktúra nagykereskedelmi átengedése piacán.

A piactorzító magatartásformák megelőzése, illetve kezelése, a verseny ösztönzése és fogyasztói érdekek jobb érvényesülésének előmozdítása érdekében a jelentős piaci erejű szolgáltatók számára előírt kötelezettségek a következők:

1. Átláthatóság

A jelentős piaci erejűként azonosított szolgáltatók a határozat közzétételétől számított 60 napon belül kötelesek referenciaajánlatban az Elnöknek jóváhagyásra benyújtani az általuk nyújtott, a határozat rendelkező részének a *hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos kötelezettségek* pontjában előírt hozzáférési és átengedési szolgáltatások alkalmazott díjait, valamint a szolgáltatások igénybevételének feltételeit.

A határozat rendelkező részének a *hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos kötelezettségek* pontjában előírt hozzáférési és átengedési szolgáltatások tekintetében a kötelezett szolgáltatók kötelesek a szolgáltatás díjait, a tervezett díjváltozásokat, valamint a szolgáltatás igénybevételének feltételeit honlapjukon nyilvánosságra hozni.

2. Egyenlő elbánás

⁴ Commission Guidelines on market analysis and the assessment of significant market power under the Community regulatory framework for electronic communications and services (2002/C 165/03)

Az egyenlő elbánás kötelezettség alapján a kötelezett szolgáltatók a határozat rendelkező részének a *hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos kötelezettségek* pontjában előírt hozzáférési és átengedési szolgáltatásaik tekintetében szerződéses kapcsolataiban nem tehetnek különbséget az igénybevett nagykereskedelmi szolgáltatás lényeges feltételei - különösen a határidők, a teljesítés módja és terjedelme - tekintetében a szolgáltatást igénybe vevő különböző elektronikus hírközlési szolgáltatók között.

A kötelezett szolgáltatóknak az előírt hozzáférési és átengedési szolgáltatásaik tekintetében biztosítaniuk kell, hogy legalább ugyanolyan feltételekkel (ideértve az egyes nagykereskedelmi feltételek változtatásának közlését az érdekelt felekkel, illetve a nagykereskedelmi input igénybevételének eljárási határidejét), legalább ugyanolyan minőségű szolgáltatásokat és információt nyújtson mások számára, mint amelyeket saját szolgáltatásaikra, illetve bármely általuk irányított más szolgáltató szolgáltatásaira alkalmaznak.

3. Költségalapúság és a díjak ellenőrizhetősége

A kötelezett szolgáltatók az előírt hozzáférési és átengedési szolgáltatásaik költségalapú díját LRIC költségszámítási módszer alapján kötelesek megállapítani.

4. Hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos kötelezettségek

A jelentős piaci erejű szolgáltatók hálózataihoz való nagykereskedelmi hozzáférés feltételeinek szabályozásakor a határozat előírja:

- *A fémcsatlakozók és alcsatlakozók nagykereskedelmi átengedését;*

A kötelezett szolgáltatók továbbra is kötelesek eleget tenni a DH-26600-25/2007. számú határozat I. c) "Eht. 106. § szerinti „hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos kötelezettségek” módosítása” a fémcsatlakozók és alcsatlakozók nagykereskedelmi átengedése (beleértve a részleges átengedést is) szélessávú és beszédcélú szolgáltatások nyújtása céljából nagykereskedelmi szolgáltatás tárgyában előírt kötelezettségeknek.

- *Az újgenerációs hozzáférési hálózatok előfizetői szakaszainak és újgenerációs hozzáférési csatlakozóinak átengedését;*

Amennyiben a kötelezett szolgáltató álláspontja szerint a hálózatában alkalmazott technológia sajátosságai következtében valamely típusú⁵ előfizetői szakaszainak teljes, vagy részleges átengedése, illetve az FTTH pont-pont, vagy FTTH PON hálózatában az újgenerációs hozzáférési csatlakozók teljes vagy részleges átengedése objektív műszaki okok miatt nem megvalósítható, akkor az erre vonatkozó álláspontja kifejtését, részletes műszaki indokolással együtt a referenciaajánlatához csatolt bekezdés szerinti dokumentumban köteles a Hatósághoz benyújtani. Amennyiben a hatóság helyt ad a kötelezett szolgáltató által benyújtott dokumentumban foglaltaknak akkor a kötelezett szolgáltatónak az átengedés feltételeit nem kell kidolgoznia a referenciaajánlatban.

Ha a műszaki feltételek változása a későbbiekben lehetővé teszi az érintett hálózat esetében az előfizetői szakaszok, illetve az újgenerációs hozzáférési csatlakozók teljes, vagy részleges átengedését, a kötelezett szolgáltatónak az átengedést biztosítani kell és ennek feltételeit referenciaajánlatában nyilvánosságra kell hoznia.

⁵ Az előfizetői szakasz típusát az előfizetői szakaszon a hálózati összeköttetést biztosító kábel típusa (például fémvezetős kábelnél koaxiális, UTP, STP, fényvezetős kábelnél mono- vagy multimódusú, stb.) és az alkalmazott átviteli technológia határozza meg

- *A kábelhely megosztását és sötétszál átengedését előfizetői hozzáférési hálózati szakasz kiépítése céljából;*

Amennyiben a helyi hurok átengedési, előfizetői szakasz, illetve újgenerációs hozzáférési hurok átengedési kötelezettségek teljesítésére irányuló jogosulti igény műszaki okok miatt nem megvalósítható, akkor kábelhely rendelkezésre állása esetén a kötelezett szolgáltató a jogosult szolgáltató erre vonatkozó igénye esetén köteles kábelhely megosztást nyújtani annak érdekében, hogy a Jogosult Szolgáltató az általa választott technológiájú, beszéd- vagy szélessávú szolgáltatás nyújtását biztosító előfizetői hozzáférési hálózati szakaszait kiépíthesse.

A kábelhely megosztási kötelezettség a saját tulajdonú kábelhelyek tekintetében terheli a kötelezett szolgáltatót. A határozat rendelkező része részletekbe menően szabályozza ezen hozzáférési szolgáltatás igénybevételének feltételeit.

- *Többletszál telepítését és átengedését;*

A kötelezett szolgáltató újgenerációs hozzáférési hálózatfejlesztése során a jogosult szolgáltató részéről felmerülő igény esetén köteles többletszál-telepítés formájában hozzáférést biztosítani a jogosult szolgáltató számára.

Az előzetes jogosulti igénybejelentéshez kötött többletszál-telepítési kötelezettség keretében a kötelezett szolgáltató az előfizetőig tartó teljes hozzáférési hálózati szakaszon, vagy a jogosult szolgáltató igényének megfelelően annak egy részére köteles biztosítani a hozzáférést a többletszálhoz a jogosult szolgáltatónak.

A jogosult szolgáltató a többletszálát a kötelezett szolgáltató hálózati struktúrájának megfelelően, annak nyomvonalában igényelheti. A jogosult szolgáltató a többletszálát szabadon használhatja fel saját hálózati struktúrájának építésére, amely struktúra eltérhet a kötelezett szolgáltató hálózatának felépítésétől.

- *Felhordó hálózati szolgáltatások biztosítását;*

A kötelezett szolgáltatók a helyi hurok átengedéshez, előfizetői szakasz átengedéshez, az újgenerációs hozzáférési hurok átengedéséhez, a többletszál telepítéséhez és átengedéséhez, a kábelhely megosztáshoz és a sötétszál átengedéshez kapcsolódóan igény esetén kötelesek felhordó hálózati szolgáltatásokat nyújtani:

- a helyi hurok átengedés, előfizetői szakasz átengedés, az újgenerációs hozzáférési hurok átengedés, többletszál átengedés nagykereskedelmi hozzáférési pontja és a Kötelezett Szolgáltató adott földrajzi területet ellátó központja (hozzáférési aggregációs pontja) között, vagy
- helyi hurok átengedés, előfizetői szakasz átengedés, az újgenerációs hozzáférési hurok átengedés, többletszál átengedés nagykereskedelmi hozzáférési pontja és a Kötelezett Szolgáltató hálózatának legfeljebb 25 km nyomvonal távolságban lévő, a Jogosult Szolgáltató által meghatározott pontja között, vagy
- a Kötelezett Szolgáltató központja (hozzáférési aggregációs pontja) és a Kötelezett Szolgáltató hálózatának legfeljebb 25 km nyomvonal távolságban lévő, a Jogosult Szolgáltató által meghatározott pontja között.

A felhordó hálózati szolgáltatás lehet kábelhely megosztás, sötétszál átengedés, hullámhossz átengedés, vagy átviteli kapacitás biztosítása, melyek közül a kötelezett szolgáltató a jogosult szolgáltató által kiválasztott szolgáltatást köteles biztosítani, ha az nem ütközik objektív műszaki akadályokba.

A kötelezett szolgáltatók kötelesek egyéb kiegészítő szolgáltatások nyújtására, amelyek szükségesek a hozzáférési és átengedési alapszolgáltatások (helyi hurok átengedése, előfizetői

szakasz átengedése, újgenerációs hozzáférési hurok átengedése, többszál telepítése és átengedése, kábelhely megosztás, vagy sötétszál átengedés előfizetői hozzáférési hálózati szakasz kiépítése céljából) nyújtásához kapcsolódóan, illetve a felhordó hálózati szolgáltatások igénybevételéhez.

- *A technológiai migráció feltételeit;*

A hálózatok technológiai fejlődése miatt bekövetkező, a rézhálózatról újgenerációs (optikai, esetleg más) hálózatra történő váltás, a korábban biztosított hozzáférés visszavonásával kapcsolatos szabályozás során a jogosult szolgáltatók beruházásainak védelme érdekében a határozat előírja, hogy az MDF-ek bezárása, a már biztosított hozzáférések visszavonása csak a Hatóság engedélyével történhet.

Az MDF-ek bezárását, az eszközökhöz már biztosított hozzáférés visszavonását a Hatóság csak abban az esetben engedélyezi, ha a hozzáférés további biztosítása ésszerűen nem várható el a kötelezett szolgáltatótól, és a Jogosultak számára biztosítottak a migráció keretfeltételei.

A kötelezett szolgáltatónak felszámolási szándékát a felszámolás tervezett időpontja előtt 5 évvel be kell jelentenie a Hatóságnak. A kötelezett szolgáltató és a jogosult szolgáltató megegyezhet ettől rövidebb, kölcsönösen elfogadható időben. A kölcsönösen elfogadható kitétel minden egyes, a felszámolás által érintett szolgáltatóra vonatkozik.

Azon MDF-ek esetében, amelyeknél élő hozzáférés nem valósul meg, a kötelezett szolgáltatónak bejelentési kötelezettsége van. A kötelezett szolgáltató a tervezett bezárás előtt 12 hónappal köteles értesíteni erről a Hatóságot.

A határozat rendelkező része részletes előírásokat tartalmaz a kötelezett szolgáltatónak a technológiai migrációval kapcsolatos információszolgáltatására (az adott földrajzi területen a szolgáltatások igénybevételének igénybe vehető alternatív megoldásaira, a felszámolandó MDF és utcai kabinet helyszínek, valamint az elérhetővé váló ODF és utcai kabinet helyszínek folyamatosan aktualizált ütemterveire) vonatkozóan.

5. Számviteli szétválasztás

A kötelezett szolgáltatók kötelesek évente számviteli szétválasztási kimutatást készíteni és azt az Elnökhöz jóváhagyás céljából benyújtani.

IV. A nemzeti konzultáció során beérkezett GVH és szolgáltatói észrevételek

A Gazdasági Versenyhivatal a határozat rendelkező részével és indokolásával is egyetértett, egyéb észrevételeit az Elnök figyelembe vette, illetve azokra a határozatban választ adott.

A szolgáltatók közül a Magyar Telekom, az Invitel, az UPC, az Alternatív Távközlési Szolgáltatók Egyesülete, a Business Telecom Távközlési Kft., az Enternet 2001 Kft., a Telenor Magyarország Zrt. és a Vodafone Magyarország Zrt. tett észrevételt a határozatokhoz.

Az Elnök valamennyi észrevételre részletes választ adott a határozatban és azok egy részét elfogadva, a határozat szövegét megfelelően módosította.

V. Az Európai Bizottság észrevételei a notifikáció során

A Hatóság az érdekeltekkel történő egyeztetést követően az Eht. 65. § (1) bekezdése valamint a 2002/21/EK. Irányelv 7. cikk (3) bekezdése alapján bejelentette a tervezetet – annak részletes indokolásával együtt - az Európai Bizottságnak és a tagállami elektronikus hírközlési szabályozó hatóságoknak. A notifikációs eljárás során az Európai Bizottság kiegészítő információk szolgáltatását kérte. A Hatóság a megjelölt határidőben elküldte válaszát, amelyben az Európai

Bizottság által kért, a határozattervezetben foglalt szabályozást alátámasztó információkat részletesen ismertette és kifejtette.

A notifikációs eljárás lezárásaként az Európai Bizottság magyar nyelvű levelet küldött (Comment letter) amelyben észrevételt tett a felhordó hálózati szolgáltatások kiterjedésével, valamint a kábelhely megosztás feltételeivel kapcsolatban. Az észrevételeket az Elnök a határozatban figyelembe vette, illetve azokra a határozatban választ adott.

A Bizottság az észrevételekkel a határozattervezetet tudomásul vette.